

המאבק על גיל הפרישה לנשים

בתקופה האחרונה אנו שומעים לא מעט על המאבק שנערך על גיל הפרישה לנשים.

עד שנת 2004 היה גיל הפרישה לנשים 60 ולגברים 65, במדורג הועלה גיל הפרישה ל-62 לנשים ו-67 לגברים.

בשנים האחרונות עולה על הפרק העלאה נוספת של גיל הפרישה לנשים אולם לא מן הנמנע שבעתיד יועלה גם גיל הפרישה של הגברים בישראל על אף שנכון לעכשיו הוא נחשב לגבוה יחסית לארצות מפותחות אחרות בעולם.

מדוע אם כן עולה נושא זה דווקא כעת?

הסיבה העיקרית היא העלייה בתוחלת החיים בעולם כולו ובישראל בפרט לנשים וגברים, עליה זו גורמת למצב שבו בחיסכון של שנים מועטות יחסית יש לקיים תקופת פרישה ארוכה יותר, הבעיה אם כן, ברורה, אין מספיק כסף.

עד לתחילת שנות ה-2000 בהן הפנסיה בחלק ניכר מהמקרים היתה פנסיה תקציבית או קרנות פנסיה ותיקות (שהופסקה בתחילת 1995), הבעיה לא היתה גלויה לעין, נשים (כדוגמא) קיבלו פנסיה על פי מפתח של 2% לשנת עבודה משכרן האחרון וזאת מיום פרישתן ועד לסיום החיים, ברור שהעלות של הפנסיה גדלה כתוצאה מגידול תוחלת החיים כאמור.

בשנים האחרונות ובוודאי בשנים הבאות החלק העיקרי של הצבירה הפנסיונית עומד לעבור לתכניות פנסיוניות שאינן צוברות זכויות (כמו 2% לשנה) אלא צוברות כסף, ברור אם כן לגמרי שהקצבה של הנשים תגדל ככל שיצבר סכום גבוה יותר שמושפע גם ממשך תקופת החיסכון וכן מכך שהפרישה תהיה במועד מאוחר יותר ובעיקר משום שהקצבה של הנשים (ללא שאירים) בתכניות החדשות נמוכה מהקצבה של הגברים כיון שתוחלת החיים שלהן גבוהה יותר.

נכון להיום עבר חוק שמעלה את גיל הפרישה לנשים לגיל 64 באופן הדרגתי, 4 חודשים לכל שנה שהיה אמור להיכנס לתוקף החל מתחילת שנת 2017, מספר חברות כנסת טוענות שהעלאה זו פוגעת בנשים באופן משמעותי ביותר בעיקר כיון שחלק ניכר מהנשים אינן עובדות לאחר גיל 60 או שהן עובדות במשרה חלקית בהכנסה נמוכה מאוד, להבנתי יש ממש בחלק מטענה זו בעיקר בכל הנוגע לביטוח לאומי.

מאידך, הסתבר (מהעלייה הקודמת) שככל שגיל חובת גיל הפרישה עולה כך עולה גם הגיל של הנשים שממשיכות לעבוד, בעיקר כיון שמעסיקים מוכנים לקחת לעבודה עובדות להן יש אופק עבודה ארוך יותר, ולכן האפשרות שיש לנשים להמשיך לעבוד עד גיל 67 משפיעה פחות במקרה זה.

מעבר לאמור, העזרה של המדינה לעובדים שאינם יכולים לעבוד בגילאים המבוגרים חייבת להינתן ללא זהות מגדרית של גבר או אישה, אלא לאוכלוסיות שאינן יכולות לקיים את עצמן עקב העלאת גיל הפרישה, לדוגמא גברים שעובדים בעבודות פיסיות קשות או נשים שאינן יכולות להמשיך לעבודתן מסיבות גופניות או אחרות.

ההתנגדות הקשה של הלובי שנלחם בהעלאת גיל הפרישה יכול לגרום דווקא למצב בו הנשים נפגעות כיוון שהפנסיה שלהן תהיה נמוכה ולא תספק את צרכיהן.

לדוגמא, פנסיה של אישה ששכרה ש"ח 5,000 בחודש בגיל 62 יהיה 2,007 ש"ח בחודש, בגיל 64 הפנסיה תגיע ל- 3,340 ש"ח בחודש ובגיל 67 ל-4,142 ש"ח בחודש, הבדל של כ-42% בין גיל 62 לגיל 67 שיכול להיות ההבדל בין חיים בעוני לבין חיים סבירים.

אם תתקבל ההחלטה שלא לשנות את גיל הפרישה המתוכנן לנשים לגיל 64 אני סבור שבעתיד לא תהיה ברירה אלא להעלות את גיל הפרישה פעם נוספת עקב הקצבאות הנמוכות של הנשים, ואולי שינוי מנגנון גיל הפרישה של נשים וגברים כך שישקף את העלייה בתוחלת החיים ללא התערבות המחוקק.